

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

Декан
Факультету педагогічної освіти
Дед. Д.Д. Герцюк
" 31 " 08 2020 р.

ПРОГРАМА навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 013 Початкова освіта

Львів - 2020

Методологія та методи педагогічних досліджень
Робоча програма для студентів спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник програми: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
початкової та дошкільної освіти Стахів М.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної
освіти:

Протокол від "31" серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри _____ проф. Мачинська Н.І.

"31" серпня _____ 2020 року

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від "31" серпня 2020 року № 1

"31" серпня 2020 року Голова _____ доц. Герцюк Д.Д.

© _____, 2020 рік
© _____, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 013 «Початкова освіта»	Нормативна	
Модулів – 1	Магістр початкової освіти Учитель початкової школи	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання — 1		Семестр	
Загальна кількість годин –90		2-й	
		Лекції	
		Денна форма	Заочна форма
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 3,6.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год.	6
		Практичні, семінарські	
		16	6
		Лабораторні	
		—	
		Самостійна робота	
		58 год.	78
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: <i>2-й семестр – екзамен</i>	

Програма вивчення навчальної дисципліни “Методологія та методи педагогічних досліджень” складена на основі освітньо-професійної програми галузі знань 01 Освіта / педагогіка підготовки магістрів спеціальності 013 Початкова освіта, кваліфікації: **Учитель початкової школи.**

Навчальна дисципліна «Методологія та методи педагогічних досліджень» тісно пов’язана з курсами «Культура наукової мови, «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Майстерність педагогічної діяльності», «Педагогіка вищої школи», «Психологія особистості», «Комп’ютерні інформаційні технології в освіті та науці», «Педагогічні інновації в Україні та за рубежом», «Технології початкової освіти» і сприяє розвитку дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти, їх методологічної культури, поліпшення якості педагогічних досліджень, зокрема в розрізі магістерської роботи.

Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов’язкові для того, щоб зрозуміти науковий стиль як важливу форму. Можливість втілення наукової інформації у конкретному педагогічному дослідженні (магістерській роботі). Програма навчальної дисципліни складеться з таких змістових модулів: 6 модулів 1. Методологія педагогічних досліджень; Модуль 2. Теоретико-методологічні та методико-технологічні засади застосування методів педагогічних досліджень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія та методи педагогічних досліджень.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу:

надання необхідного обсягу фундаментальних і практичних знань у галузі методології і організації наукових досліджень та підготовка до самостійного вирішення задач в процесі наукової діяльності.

Завдання курсу: Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після завершення курсу студенти повинні **знати:**

- історію розвитку та сучасного стану науки;
- володіти загальнонауковими філософськими знаннями, необхідними для формулювання системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;
- отриманні знань в області методології наукового пізнання необхідних для написання наукової кваліфікаційної роботи (магістерської);
- отриманні знань про організацію наукового дослідження, написання та оформлення наукових статей, про порядок захисту магістерської роботи;
- розвиток особистості майбутнього науковця, формування компетенцій, що сприяють самореалізації в науково-дослідній діяльності.

уміти:

- здійснювати наукові дослідження у відповідності до методології наукового дослідження на основі поетапної технології.
- застосовувати методологію наукового пізнання, форм і методів аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук.
- дотримання вимог наукової етики та академічної доброчесності.
- проводити наукові дослідження на та здійснювати публікацій результатів у фахових наукових виданнях.
- набуття здобувачами вищої освіти інтегральної та професійних компетентностей: діагностично-прогностична, проєктувально-корекційна, організаційна технологічна, науково-дослідницька, корекційно-педагогічна, корекційно-розвивальна, зокрема:
- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК): Здатність планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, презентувати їх результати.

ЗН2. - значення основних методологічних принципів процесу наукового пізнання; - значення педагогічних досліджень для ефективності соціально-педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

Знання:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Уміння:

УМ1. Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;

УМ2. Проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності; - використовувати дані досліджень у практичній діяльності; - вибирати адекватні методи дослідження й застосовувати їх для вивчення - педагогічних явищ; - розробляти програму дослідження згідно з методологічними й - методичними підходами; - визначати гіпотезу, мету й завдання дослідження; - здійснювати кількісну й якісну обробку результатів дослідження; - аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати вивчення педагогічних явищ.

Комунікація:

К1. Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

К2. Використання іноземних мов у професійній діяльності.

Автономія і відповідальність:

АВ3. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідницької діяльності

Тема 1. Теоретичні та методологічні принципи науки. Організація наукової діяльності в Україні. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Дослідницька компетентність викладача вищого навчального закладу: зміст, структура, критерії сформованості.

Тема 2 Методологія науково-педагогічного дослідження.

Дослідницька компетентність здобувача освіти: зміст, структура, критерії сформованості.

Тема 3. Педагогічний експеримент. Поняття експериментального методу в педагогічних дослідженнях, його види. Особливості педагогічного експерименту. Етапи педагогічного експерименту.

Тема 4. Технологія дослідницької роботи

Підсумок по змістовому модулю

Знати: Особливості науково-педагогічного дослідження: неоднозначність перебігу явищ, неповторність педагогічних процесів, об'єкти у педагогічному дослідженні

Змістовий модуль 2

Тема 5. Планування педагогічного дослідження. Педагогічна практика у дослідницькій роботі.

Тема 6. Написання і оформлення наукових праць. Вимоги до змісту монографії. Вимоги до структури та змісту дисертаційної роботи. Основні вимоги до вступу, основної частини та висновків дисертації.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел. Оформлення додатків магістерської роботи. Апробація та впровадження результатів педагогічного дослідження.

Тема 7. Робота з науковою інформацією. Зробити анотований каталог наукових праць з проблеми компетентнісного підходу в освіті, зокрема з формування та розвитку дослідницької компетентності фахівця протягом останніх 5 років. Здійснити самодіагностику власної дослідницької компетентності, використовуючи запропонований діагностичний інструментарій.

Тема 8. . Особливості підготовки, оформлення і захисту магістерської роботи
Загальні вимоги до магістерської роботи. Структура магістерської роботи. Правила оформлення магістерської роботи. Підготовка, порядок та процедура захисту магістерської роботи. Критерії оцінювання магістерської роботи.

Підсумок змістового модуля 2. Головні критерії ефективності науково-педагогічного дослідження. Сутність педагогічного експерименту та його види: (констатувальний, формувальний, контролюючий, природний, лабораторний). Програму педагогічного експерименту. Роль наукового керівника. Етапи виконання науково-дослідної роботи. Термінологічно-категоріальний апарат дослідження. Робота з науковою інформацією.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		лекції	практичні	лабораторні
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Тема 1. Дослідницька компетентність викладача вищого навчального закладу: зміст, структура, критерії сформованості.	12	2	2	8
Тема 2. Методологія педагогічного дослідження.	12	2	2	8
Тема 3. Вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження.	12	2	2	8
Тема 4. Технологія дослідницької роботи	11	2	1	8
Контроль змістового модуля 1	1		1	
Всього за змістовим модулем 1	48	8	8	32
Змістовий модуль 2. Організація дослідницької роботи здобувачів вищої освіти				
Тема 5. Планування педагогічного дослідження. Написання і оформлення наукових праць: стаття, тези, анотація.	13	2	2	9
Тема 6. Підготовка магістерської роботи як кваліфікаційного дослідження. Вимоги до структури та змісту магістерського дослідження.	13	2	2	9
Тема 7. Педагогічна практика у дослідницькій роботі. Апробація та впровадження результатів педагогічного дослідження.	12	2	2	8
Тема 8. Підготовка, порядок та процедура захисту магістерської роботи. Критерії оцінювання магістерської роботи.	3	2	1	
Контроль змістового модуля 2	1		1	
Всього за змістовим модулем	42	8	8	26
Разом на весь курс навчання	90	16	16	58
Підсумковий контроль – залік			2	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація наукової діяльності в Україні. Науково-педагогічна діяльність. Наукові ступені, вчені звання в Україні: сутність, значення, порядок присудження.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2.	Етика наукових досліджень. Етичні та професійні риси працівника науки /викладача вищої школи. 7. Сутність і структура науково-дослідницької культури магістранта як викладача вищої школи, сучасні умови її формування.	2
3.	Сутність і методологія наукового пізнання. Сутність наукового методу. Рівні пізнання. емпіричні методи дослідження та їх сутність.	2
4.	Основні підходи до організації наукових досліджень і представлення наукових результатів. Наукова проблема і тема дослідження. Контроль змістового модуля.	2
5.	Методи збору даних в педагогічних науках. Сутність наукового педагогічного спостереження.	2
6.	Вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження. Підготувати методичні рекомендації для студентів з написання магістерської роботи.	2
7.	Використовуючи результати анкетування експериментальних і контрольних груп здійснити статистичну обробку результатів за допомогою t-критерію нормального розподілу	2
8.	Особливості впровадження методів соціологічного опитування. Модульний контроль	2
Разом		16

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Змістовий модуль 1	
1.	Основні етапи наукового дослідження. Формування і постановка наукової проблеми дослідження.	7
2.	Поняття про факти дійсності, їх види та зміст. Формування та обґрунтування наукових передбачень (гіпотез), їх роль.	7
3.	Підготовка та проведення педагогічного експерименту.	7

4.	Викладення висновків та побажань у формі методичних рекомендацій, наукової статті, тез, доповіді.	7
		28
Змістовий модуль 2		
5.	Використання результатів спостереження за педагогічним процесом у практичній частині дослідження.	7
6.	Основні вимоги до вступу, основної частини та висновків дисертації. А. Розкрити зміст основних понять теми (словник – 5-10 термінів). Б. Розробити тематику магістерських робіт для студентів з Вашого фаху.	7
7.	Здійснити самодіагностику власної дослідницької компетентності, використовуючи запропонований діагностичний інструментарій. Розкрити роль науково-дослідної практики у фаховій підготовці магістрантів	8
8.	Плагіат у науковому тексті. Презентація наукового дослідження.	8
		30
Разом		58

9. Індивідуальні завдання

Варіант 1

Наукова стаття з проблем дослідження

Невід'ємною складовою наукового дослідження є його апробація. Готуємо наукову статтю з дотриманням вимог ВАК України та відповідних методів: конструктивно–синтетичного (для початкового варіанту; накопичення матеріалу; складання плану, системи доказів) та критико–аналітичного (для уточнення, шліфування окремих частин, фраз, доповнень).

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемний;
- частково-пошуковий (евристичний);
- дослідницький;
- наочні;
- словесні;
- практичні;
- інтерактивні методи: метод проектів, метод ПРЕС;
- комунікативні.

Засоби навчання

Курс лекцій

Підручники

Завдання для самоконтролю

Задання до практичних занять

Завдання для самостійного опрацювання

Інформаційно-комунікаційні засоби навчання

11. Методи контролю

1. Усні відповіді на семінарському занятті	6 балів (3+3)
2. Виконання практичних робіт	9 балів (3+3+3)
3. Індивідуальні письмові завдання	6 балів (3+3)
4. Підготовка презентації виступу	5 балів
5. Складання бібліографії	4 бали
. Модульні тестові завдання	20 балів (10+10)

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												Сума		
												семестр	екзамен	разом
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2						50	50	100
T1	T2	T3	T4	C/P	KЗМ	T5	T6	T7	T8	C/P	KЗМ			
3	3	3	3	3	10	3	3	3	3	3	10	50		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
26-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Курс лекцій з тем, що виносяться на теоретичне опрацювання.
2. Підручники та посібники (з розрахунку 1 : 2).
3. Плани практичних та семінарських занять.
4. Завдання для самостійного опрацювання.
5. Базова та допоміжна література.
6. Пакети завдань для здійснення контролю: тестові завдання, контрольні роботи,.

Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи [Текст] : навч. посіб. / М. М. Фіцула. - 2-е вид., доп. - К. : Академвидав, 2010. - 456 с.
Допоміжна
3. Алексєєнко Т. А. Основи педагогічного експерименту і кваліметрії : Навч.-метод. посібник / Алексєєнко Т. А., Сушанко В. В.; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Рута, 2003. — 41 с.
4. Волощук І. С. Основи наукових досліджень. Педагогіка : Навч. посібник / Волощук І. С. ; Кафедра педагогіки Національного аграрного ун -ту. — К., 2006. — 107 с.
5. Гончаренко С. У. Методологічні характеристики педагогічних досліджень / С. У. Гончаренко // Вісник АПН України. - 1993. - № 1. - С. 1123.
6. Євдокимов В. І. Педагогічний експеримент : Навч. посіб. для студ. пед. вузів / [Євдокимов В. І., Агапова Т. П., Гавриш І. В., Олійник Т. О.] ; Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С.Сковороди. — Х. : ТОВ «ОВС», 2001. — 148с.
7. Клименюк О.В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: Авторський підручник / Клименюк Олександр Валеріанович. — Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. — 398 с.
8. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : Навч. посібн. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. - Вид. 2-е, доп. і перероб. - К. : Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
9. Лаврентьєва Г. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту / Г. П. Лаврентьєва, М. П. Шишкіна. - Київ : ІТЗН, 2007.
10. Лузан П.Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. - К. : ДАКККіМ, 2008. - 248с.
11. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. - 236 с.
12. Порядок присудження наукових ступені» і присвоєння вчених звань.-К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. - 32 с.
13. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань / Бюлетень ВАК України. - 2004. - № 3. - С. 3-14.
14. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : Навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти / Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. — К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. — 260с.
15. Синденко В.М. Основы научных исследований / Синденко В.М., Грушко И.М. - Харків : Вища школа, 2006. - 200 с.
16. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження: монографія. - Харків: ФОП Панов А. М., 2017. - 2017. - 237 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування <https://scholar.google.com.ua/>
2. Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.vak.org.ua
3. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
4. Методологія науки [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.interpedagogika.ru>.
5. Методологія науки - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

7. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>
8. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>
9. Центр исследований и статистики науки [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.csrs.ru/>